

OMRINGD DOOR GOEDE VOORBEEDEN

De keuze van **Arno van Roosmalen**, directeur Stroom Den Haag

'Omringd door goede voorbeelden' is een project van Atelier Veldwerk (Rudy Luijters, Onno Dirker) 2006/2007

MAASBEELD (1982), AUKE DE VRIES

Locatie:

Maasoever bij Willemsbrug,
Rotterdam

Opdrachtgever:

Gemeente Rotterdam

Zie ook:

www.kunstenpubliekeruimte.nl

Het Maasbeeld, een van de eerste monumentale werken van De Vries, is ontstaan in een situatie waarin er nog twee bruggen aanwezig waren. Tussen pijlers van beide bruggen is een stalen kabel gespannen met losse elementen, als een bedelketting op reuzenschaal. Later is er een brug gesloopt, maar één pijler is gehandhaafd om het werk van De Vries te kunnen behouden.

Er was aanvankelijk veel weerstand tegen het werk. Het ging om het min of meer gebruikelijke commentaar bij eigentijdse kunst: een hoop oud roest dat te veel geld zou kosten. Het werd in de volksmond al spoedig 'de waslijn' genoemd. Ook uit de (museale) kunstwereld kreeg het beeld

aanvankelijk niet veel bijval. Het werd als een ietwat naïeve reactie op vormgeving ervaren. Inmiddels maakt het werk onlosmakelijk deel uit van het collectieve beeld van Rotterdam en door de bevolking wordt het gekoesterd. Een dergelijke omslag is interessant. De weerstand, of het overwinnen ervan, is volgens Van Roosmalen misschien wel een voorwaarde om betrokkenheid bij werken in de openbare ruimte te laten ontstaan.

BEUKELSBLAUW (2004-2006), FLORENTIJN HOFMAN

Locatie:

Beukelsdijk 21-39, Rotterdam

Opdrachtgever:

Gemeente Rotterdam

(deelgemeente Delfshaven)

Huidige staat:

gesloopt zoals voorzien (2006)

Zie ook:

www.florentijnhofman.nl

www.we-make-money-not-art.com

www.rotterdams.punt.nl

De gemeente was overeengekomen met buurtbewoners dat het leeggekomen huizenblok aan de Beukelsdijk niet zou worden gesloopt zolang er geen concrete plannen voor dit gebied bestonden. In dat kader is het huizenblok als het ware 'geoormerkt' door Florentijn Hofman. Hij stelde voor het complete blok blauw te schilderen. Aanvankelijk werd het verspilling genoemd om aandacht en geld te besteden aan slooppanden. Maar kort na het voltooiën had het werk een onwaarschijnlijke impact. Binnen no-time werd het blok opnieuw 'in gebruik' genomen, onder meer als enorm populair decor voor bruidsreportages en videoclippen.

Het huizenblok is, zoals voorzien, gesloopt (na twee jaar) maar heeft in die relatief korte tijd een indringende blik mogelijk gemaakt op een deel van de stad waar niet naar werd omgekeken. En

tevens op demografische processen die evenzeer deel uitmaken van de dynamiek van een stad. Die 'ongeziene' vroeg 20ste-eeuwse gevelrij werd door een heel krachtige en effectieve ingreep het meest gefotografeerde huizenblok van Rotterdam en blijft ook in de hoofden van veel Rotterdamers als beeld nog heel lang achter.

OLIFANTEN (2000), TOM CLAASSEN

Locatie:

A6/A27 bij Almere, Flevoland

Zie ook:

www.tomclaassen.com

Rijdend op de A6 doemt aan de kant van de weg een groep olifanten op. Monumentale, meer dan levensgrote dieren die weggelopen lijken uit een reusachtig driedimensionaal stripverhaal, of uit een animatiefilm.

Van Roosmalen prijst met name die vervreemdende werking, wellicht voortkomend uit de bijzondere combinatie van locatie en precieze plaatsing van de betonnen giganten. Ondanks de monumentaliteit is het werk een 'mentaal knuffelbeeld', raadselachtig én aandoenlijk. Door de

sterke 'gestalt'-werking zou bij veel mensen, met name de bij dagelijkse automobilisten, de olifantengroep kunnen functioneren als een in het brein gegrifte markering die binnen het parcours niet te missen valt.

Videoproductie (pseudo-documentaire), onderwerp de polder Mastenbroek (Overijssel)

Opdrachtgever:

Provincie Overijssel, Gemeenten Zwolle, Kampen, Zwartewaterland, Vereniging Polderbelangen Mastenbroek

Zie ook:

www.kunstenpubliekeruimte.nl

De gemeente Zwolle legde bij haar uitbreidingsplannen een claim op de omliggende polders. Dit gegeven gebruiken de kunstenaars als basis voor een scenario waarbij de bewoners van de polder de zaak omkeren. Zij claimen ruimte, want geven uiting aan hun voornemen hun leefgebied, de polder, te willen uitbreiden richting stad. De film van Langenberg en Van den Aker toont zich als een zeer gevoelige documentaire over die 'strijd'. Alle teksten zijn door het duo geschreven en hoewel de film bedoeld is als kunstwerk werd het uitgangspunt van de film, ook door de vrijwillig meespelende bevolking, als een reëel scenario beschouwd. En uit die betrokkenheid kwam een daadwerkelijk bewustzijn naar boven, het idee dat de agrariërs inderdaad een alternatief kunnen bieden voor de typisch stedelijke omgeving,

onder meer in de vorm van ruimte en rust.

Overigens voltrok dat proces zich buiten de bemoeienis van de kunstenaars. Het ingrijpen in de omgeving was niet hun doel, maar het werk kantelt de blik van de betrokken. En kennelijk niet van hen alleen. Uit veelvuldige vertoning op heel verschillende plaatsen mag blijken dat de 'documentaire' de specifieke locatie overstijgt. Het project is een prachtig voorbeeld van hoe kunstenaars processen in gang kunnen zetten buiten de kunst zelf.

REISBUREAU P-REIZEN (2000-2003), STICHTING G.A.N.G.

een samenwerkingsverband van de kunstenaars Rob Groot Zevert, Melle Smets, Hans Jungerius en Jurr van Diggele

Zie ook:

www.stichtinggang.org

www.skor.nl

P-Reizen verzorgde dagtochten naar het 'inwisselbare Nederland', de wereld van meubelboulevards, recreatieparken, kantoor- en bedrijfstreinen; met name die van de 'urban sprawls' en de gebieden langs de snelwegen. Het doel van de reizen is de deelnemers te laten ervaren hoe het bestaande landschap een eigen identiteit heeft gekregen. Bestaande waarnemingskaders worden in twijfel getrokken. P-Reizen verfrist door middel van een positieve impuls ons denken over de veranderingen in de openbare ruimte. Het bureau brengt de reizigers daartoe letterlijk en figuurlijk buiten de bekende kaders.

In Deventer hebben de activiteiten van G.A.N.G.

recent (2006) geleid tot het totstandkomen van een wegkapel langs de A1 (afslag 21 en 22, parkeerplaats Vundelaar) voor vrachtwagenchauffeurs uit het voormalige Oostblok. De kapel is na verwarrend overleg met het ministerie van Verkeer en Waterstaat officieel liturgisch gewijd door een Russisch-orthodoxe priester, die er regelmatig diensten houdt.

OMRINGD DOOR GOEDE VOORBEEDEN

colofon

OMRINGD DOOR GOEDE VOORBEEDEN, ATELIER VELDWERK

Eind 2006 vroeg Atelier Veldwerk (Rudy Luijters / Onno Dirker) aan een uitgelezen gezelschap een lijst van vijf 'goede voorbeelden' van kunst in de openbare ruimte op te stellen. Door gedurende vele jaren als adviseur of begeleider van talloze projecten te functioneren, hebben al deze specialisten hun sporen verdiend binnen het publieke domein. Het 'beeld van de openbare ruimte' in Nederland is mede door hen bepaald. De persoonlijke keuzes geven mogelijk inzicht in achtergronden en context van dat beeld.

Het betreft de keuzes van:

- Hans van den Ban, *coördinerend adviseur beeldende kunst Rijksbouwmeester*
- Lia Gieling, *voormalig directeur de Paviljoens Almere, freelance curator / adviseur*
- Tom van Gestel, *artistiek leider / projectcoördinator SKOR*
- Govert Grosfeld, *senior adviseur SKOR*
- Tanja Karreman, *adviseur beeldende kunst Rijksbouwmeester*
- Arno van Rosmalen, *voormalig stadsconservator Rotterdam / directeur Stroom*
- Jan Wijle, *hoofd afdeling kunst in de openbare openbare ruimte / architectuur, Stroom*

Concept en uitvoering:

Atelier Veldwerk

Teksten:

Atelier Veldwerk, Rozanne Kraak

Typografie:

Studio Annelys de Vet (Annelys de Vet, Meike Sloover)

Beeldselectie:

Atelier Veldwerk

Met nadrukkelijke dank ook aan de fotografen:

- Ton Aartsen (Een filmisch gezicht op Ooststellingwerf)
- Henk Geraerds (Tuindorpcollectie)
- Rob Kollaard (Kikkerbelproject)
- Leo van der Kleij (Wasserwaage / Working progress)
- Luuk Kramer (P-reizen SKOR / l'essence de MastenbroekHein van Liempd: P-reizen Stroom)
- Jannes Linders (AAP, Aernout Mik)
- Maarten Olden (SRV-Snoezel)
- Guus Rijven (Wasserwaage)
- Gert Jan van Rooij (Reinier van Arkel-groep)
- Gert Schutte (Polderland Garden of Love and Fire)
- John Stoel (Sanctuarium)

En met dank aan de volgende kunstenaars en instellingen voor het ter beschikking stellen van materiaal:

- Martijn Engelbregt
- Hans van Houweligen
- Moniek Toebosch
- SKOR
- Atelier Rijksbouwmeester
- Stroom